

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně **J. K.**, zastoupené JUDr. Pěvou Skýbovou, advokátkou se sídlem Bartošova 4, Brno, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 3. 2006, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 22 Cad 77/2006, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2006, č. j. 22 Cad 77/2006 - 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaná **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky JUDr. Pěvy Skýbové **s e u r č u j e** částkou 1904 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 16. 3. 2006, byla zamítnuta žádost žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) o poskytnutí příplatku k důchodu podle § 2 odst. 4 zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 357/2005 Sb.“). V odůvodnění žalovaná uvedla, že nárok na poskytnutí příplatku k důchodu mají občané České republiky, kteří pobírají důchod z českého důchodového pojištění a jejichž rodič splňoval podmínky uvedené v § 1

odst. 1 nebo 2 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, ve znění pozdějších předpisů, a bylo mu o tom vydáno osvědčení podle § 8 uvedeného zákona, jestliže tento rodič padl, byl popraven nebo zemřel ve vyšetřovací vazbě, vězení, koncentračním táboře nebo internačním táboře anebo byl násilně usmrcen v souvislosti se zatýkáním v době, kdy sirotek nedosáhl věku 18 let. Žalobkyně požádala dne 19. 10. 2005 o poskytnutí příplatku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., z důvodu odbojové činnosti matky, která zemřela dne 22. 2. 1979. Nárok na příplatek k důchodu však podle názoru žalované žalobkyni nevznikl, neboť neprokázala, že by rodič jako účastník odboje za II. světové války padl, byl popraven nebo zemřel ve vyšetřovací vazbě, vězení, koncentračním nebo internačním táboře, a nebo byl násilně usmrcen v souvislosti se zatýkáním. Bylo zjištěno, že matka žalobkyně zemřela až dne 22. 2. 1979. Ostatní podmínky nároku již žalovaná pro nadbytečnost nezkoumala.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 30. 6. 2006, č. j. 22 Cad 77/2006 - 18, zamítl žalobu proti tomuto rozhodnutí žalované. Soud uvedl, že žalobkyně nesplňuje podmínky nároku na příplatek k důchodu podle § 2 odst. 1 a 4 zákona č. 357/2005 Sb. Ačkoliv matce žalobkyně paní R. K., narozené dne X, bylo vydáno osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb., podle něhož jí byla započítána doba od 4. 6. 1942 do 5. 5. 1945 jako československému politickému vězni, a tudíž byla splněna jedna z podmínek § 1 odst. 3 zákona č. 357/2005 Sb., nebyla splněna druhá nezbytně nutná podmínka pro přiznání příplatku k důchodu, a sice že žalobkyně ke dni úmrtí matky nedosáhla věku 18 let, jelikož v době úmrtí matky byla žalobkyně ve věku 33 let. Skutečnost, že matka v důsledku onemocnění způsobeného následkem věznění v koncentračním táboře byla ode dne 14. 11. 1959 hospitalizována nejprve přerušovaně, poté nepřetržitě až do data úmrtí, tudíž v roce 1959 byla žalobkyně ve věku 11 let (správně ve věku 13 let – pozn. Nejvyššího správního soudu), je právně irrelevantní, neboť se nejednalo o statut „sirotka“. Matka žalobkyně se na její výchově sice prakticky nepodílela, péči zajišťoval otec žalobkyně, nicméně žalobkyně se nestala sirotkem v důsledku úmrtí matky do dne 20. 8. 1964, tj. do dosažení věku 18 let. Proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti stěžovatelka obsáhle popisovala zdravotní problémy své matky, jež podle jejího přesvědčení měly původ v útrapách způsobených pobytem v koncentračním táboře a v tam provedených lékařských pokusech. Stěžovatelka vyslovila přesvědčení, že její matka byla v důsledku trvalé hospitalizace nepřítomna v rodině při výchově dětí – přičemž slovo „*sirotek*“ obsažené v zákoně by bylo možné nahradit definicí „*trvalá nepřítomnost rodiče ve věku dítěte do jeho 18. roku věku*“, což bylo v daném případě naplněno. Ustanovená zástupkyně poté doplnila kasační stížnost tvrzením, že soud ani žalovaná se dostatečně nevypořádali se skutečností, že matka žalobkyně byla vězněna v koncentračním táboře a vrátila se po prodělaném pochodu smrti jako těžce nemocná. Po narození sestry žalobkyně v roce 1951 se zdravotní stav matky žalobkyně zhoršil natolik, že byla trvale léčena na duševní nemoc – paranoidní schizofrenii. Od roku 1957 do své smrti s rodinou prakticky nežila; od roku 1959 do své smrti roku 1979 byla umístěna v psychiatrické léčebně. Podle stěžovatelky je v souladu s účelem zákona č. 357/2005 Sb., aby došlo k řádnému odškodnění takových osob. Důvody kasační stížnosti pak ustanovená zástupkyně stěžovatelky na základě výzvy soudu podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Nezákonnost spatřuje v nesprávném posouzení právní otázky vzniku nároku na tzv. příplatek k důchodu, neboť žalobkyně se stala sirotkem ke dni matčina trvalého umístění v psychiatrické léčebně roku 1959. Vadu řízení před soudem stěžovatelka spatřuje v tom, že soud jednostranně vykládá zákon v neprospěch žalobkyně a nerespektuje tím rovnost stran. Stěžovatelka dále spatřuje vadu řízení před správním orgánem

v tom, že skutková zjištění žalované citovaná na str. 2 rozsudku jsou v rozporu s rozhodnutím žalované; soud však tento rozpor neodstranil. Ze všech těchto důvodů stěžovatelka proto navrhla, aby rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2006, č. j. 22 Cad 77/2006 - 18, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na své vyjádření k žalobě, ztotožnila se s rozsudkem krajského soudu a navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) a d) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

První důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. Stěžovatelka tento důvod kasační stížnosti specifikovala tvrzením, že skutečnost, že její matka byla trvale hospitalizována od doby, kdy byla žalobkyně ve věku 13 let, staví stěžovatelku *de facto* do role „sirotka“ ve smyslu § 1 odst. 3 písm. a) zákona č. 357/2005 Sb., neboť tento pojem je zapotřebí v souladu s účelem a smyslem uvedeného zákona vykládat tak, aby bylo umožněno co nejširší odškodnění za prožité útrapy. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 357/2005 Sb. mají občané uvedení v § 1 nárok na příplatek k důchodu (dále jen „příplatek“). Při úmrtí obou rodičů za podmínek uvedených v § 1 odst. 3 tohoto zákona se nárok na příplatek posuzuje po každém rodiči zvlášť. Podle § 1 odst. 3 citovaného zákona se hlava I. zákona (ocenění účastníků odboje za I. a II. světové války – pozn. soudu) vztahuje mj. na občany České republiky, jejichž rodič splňoval podmínky uvedené v § 1 odst. 1 nebo 2 zákona č. 255/1946 Sb., a bylo mu vydáno podle § 8 tohoto zákona osvědčení, jestliže tento rodič padl, byl popraven nebo zemřel ve vyšetřovací vazbě, vězení, koncentračním táboře nebo internačním táboře anebo byl násilně usmrcen v souvislosti se zatýkáním, jestliže občan ke dni úmrtí rodiče nedosáhl věku 18 let (dále jen „sirotek“), a pobírají důchod z českého důchodového pojištění.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že pro posouzení nároku žalobkyně na přiznání příplatku k důchodu nebylo klíčovým posouzení toho, kolika let dosáhla stěžovatelka ke dni úmrtí matky, resp. od jakého věku žalobkyně její matka v rodině fakticky absentovala. Stěžejním totiž bylo zjištění, zda matka žalobkyně zemřela za zákonem předpokládaných okolností, tj. posoudit, zda matka žalobkyně padla, byla popravena nebo zemřela ve vyšetřovací vazbě, vězení, koncentračním táboře nebo internačním táboře anebo byla násilně usmrcena v souvislosti se zatýkáním, jak požaduje zákon. Podstatné tedy bylo, zda matka žalobkyně zemřela za druhé světové války v důsledku výše uvedených útrap; k zamítnutí žádosti o poskytnutí příplatku k důchodu pak žalovaná dospěla z důvodu, že matka žalobkyně nezemřela v období let 1939 až 1945 výše vymezeným způsobem. Žalovaná přitom skutečnost, jakého věku dosáhla žalobkyně ke dni úmrtí matky, nepovažovala za právně významnou a nezkoumala ji. Krajský soud se pak ve svém rozhodnutí obsáhle zabýval tím, zda žalobkyně je či není „sirotkem“ ve smyslu zákona

č. 357/2005 Sb.; tato skutečnost však nemá klíčový vliv na posouzení nároku na přiznání příplatku k důchodu, neboť, jak již bylo výše uvedeno, stěžejním je posouzení, zda k úmrtí matky žalobkyně došlo za zákonem předpokládaných okolností. Krajský soud postupoval sice správně, pokud žalobu zamítl, avšak měl tak učinit z jiného důvodu, tj. proto – jak správně uvedla žalovaná –, že matka žalobkyně jako účastnice odboje za druhé světové války nepadla, nebyla popravena ani nezemřela ve vyšetřovací vazbě, vězení, koncentračním nebo internačním táboře a nebyla ani násilně usmrcena v souvislosti se zatýkáním. Jelikož bylo zjištěno, že matka žalobkyně zemřela až dne 22. 2. 1979, nezkoumala žalovaná další podmínky nároku na příplatek k důchodu. Krajský soud tedy spíše nadbytečně zkoumal věk žalobkyně ke dni úmrtí její matky; dospěl sice ke správnému závěru, že stěžovatelku nelze považovat za „sirotka“ ve smyslu § 1 odst. 3 písm. a) zákona č. 357/2005 Sb., jelikož matka žalobkyně zemřela v době, kdy bylo žalobkyni 32 let; podstatné přitom je, že nebyla splněna podmínka ztráty rodiče v důsledku událostí vymezených v § 1 odst. 3 písm. a) zákona č. 357/2005 Sb. v době, kdy žalobkyně byla mladší 18 let věku. Fakt, že matka žalobkyně zemřela až v roce 1979, a tedy nikoliv v letech 1939 až 1945, jak požaduje zákon, byl přitom pro posouzení věci stěžejním. Tato skutečnost však nemůže být důvodem pro zrušení rozhodnutí krajského soudu, neboť s jeho výrokem se Nejvyšší správní soud ztotožnil a za dostačující považuje doplnění právního názoru krajského soudu v odůvodnění svého rozsudku.

Jakkoliv si je Nejvyšší správní soud vědom toho, že nelze vyloučit existenci příčinné souvislosti mezi pobytem matky žalobkyně v koncentračním táboře a jejím následným duševním onemocněním, i toho, že faktickou absenci matky v období dospívání musela žalobkyně pociťovat velmi tíživě, je při svém rozhodování vázán zákonem – konkrétně zákonem č. 357/2005 Sb., jenž stanovil podmínky pro poskytnutí příplatku k důchodu tak, že v případě stěžovatelky není možné příplatek k důchodu poskytnout. Soudu nepřísluší při své rozhodovací činnosti zmírňovat tvrdosti zákona, neboť je zákonem vázán. Z tohoto důvodu nemohl Nejvyšší správní soud akceptovat výklad, podle něhož by trvalá hospitalizace matky žalobkyně byla *de facto* stavěna na roveň jejímu úmrtí, neboť tuto skutečnost nebylo zapotřebí zkoumat s ohledem na to, že matka žalobkyně nezemřela za zákonem předvídaných okolností. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žalovaná posoudila věc po právní stránce správně, když neshledala splnění zákonných podmínek pro vznik nároku na příplatek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb.; krajský soud žalobu správně zamítl, byť – jak bylo výše uvedeno – z jiných důvodů; důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tedy není dán.

Další důvod kasační stížnosti je vymezen v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Podle stěžovatelky soud neodstranil rozpory ve skutkových zjištěních žalované na str. 2 rozsudku. Jelikož však stěžovatelka ani v doplnění kasační stížnosti předloženém na základě výzvy soudu neuvedla, v jakých konkrétních skutečnostech by tyto obecně namítané rozpory ve skutkových zjištěních podle ní měly spočívat, nemohl Nejvyšší správní soud na základě takto obecného a blíže nekonkretizovaného tvrzení rozsudek krajského soudu přezkoumat.

Posledním důvodem kasační stížnosti je důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, pokud mohla mít taková vada vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Stěžovatelka spatřuje tento důvod kasační stížnosti v tom, že soud porušil zásadu rovnosti tím, že vykládal zákon jednostranně ve prospěch žalované. Nejvyšší správní soud se neztotožnil s tvrzením, v němž žalobkyně spatřovala porušení zásady rovnosti, neboť ve skutečnosti, že soud vysloví svůj právní názor, s nímž se účastník řízení neztotožní, nelze spatřovat porušení zásady rovnosti. Podle § 36 odst. 1 s. ř. s. mají účastníci v řízení rovné postavení. Zaujetím právního názoru soud toto rovné postavení nemůže porušit. Ani důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tedy není dán.

Nejvyšší správní soud dospěl ze všech shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., neboť neúspěšné žalobkyni náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v dané věci náhradu nákladů řízení nelze přiznat. Stěžovatelce byla pro toto řízení před soudem ustanovena zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 2 x 500 Kč za dva úkony právní služby – první poradou s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 14. 5. 2007 a 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 2, § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Protože advokátka soudu doložila, že je plátkyní daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšují se náklady řízení o částku odpovídající dani, kterou je advokátka povinna odvést z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Částka daně vypočtená podle § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 304 Kč; odměna advokátky navýšená o daň tedy činí 1904 Kč. Zástupkyni žalobkyně se tedy přiznává celková náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 1904 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

